

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ

ΝΕΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ

ΧΡΕΟΣ ΟΛΩΝ ΜΑΣ

Σε τρεις μήνες συμπληρώνονται τριάντα πέντε χρόνια από τη μεγάλη θυσία της Έπαρχιας Βιάννου. Θυσία στον αγώνα εναντίον του πιδ άρβάρου κατακτητή που γνώρισε ο τόπος μας. Θυσία για τη λευτεριά και την ανεξαρτησία της πατρίδας μας. Θυσία από τις πιδ μεγάλες. Από τις πιδ πολυάνθρωπες άπ' όσες έγιναν στη χώρα μας, μά κι άλλου, στη διάρκεια της Κατοχής.

Χρέος ιερδ όσων επέζησαν, χρέος τών παιδιών εκείνων που θυσιάστηκαν, χρέος τών νέων που γεννήθηκαν τά χρόνια που πέρασαν από τότε, χρέος όλων μας, χρέος παντοτινδ και μεγάλο, νά διατηρείται ολόζώντανη ή μνήμη του σημαντικδτου αυτού ιστορικού γεγονδτος.

Περνοδν όμως τά χρόνια κι έμεις δέν εκπληρώνουμε τδ μεγάλο μας χρέος. Τδ συζητοδμε μονάχα λίγες μέρες πριν από την επέτειο, τδ συζητοδμε πιδ πολύ την έπομένη, ίσως γιατί νιώθουμε τύψεις που δέν κάναμε τίποτε. Τελευταία συζητιέται πιδ πολύ, μά στην πράξη δέν βλέπουμε νά γίνεται τίποτε.

Κι όμως περιοχές με πολύ μικρότερες θυσίες, χωριά με τέσσερις, πέντε ή τδ πολύ δέκα νεκρούς, οργανώνουν μνημόσυνα με την πιδ μεγάλη έπισημότητα. Έμεις αντίθετα άρκούμαστε σε μιά έπιμημόσυνη δέηση από τδν παπά του κάθε χωριου και τίποτε περισσότερο. Γιατί;

Δέν νιώθουμε άραγε τδ μέγεθος και την έννοια

της μεγάλης θυσίας; Δέν νιώθουμε τδ θάρρος της κληρονομιάς που μάς άφησαν όσοι θυσιάστηκαν; Δέν νιώθουμε την ανάγκη νά μεταδώσουμε τη σημασία της κληρονομιάς αυτής στους νεώτερους;

Πιστεύουμε πως δέν υπάρχει Βιαννίτης που νά μίν νιώθει την παραπάνω ανάγκη. Κι όμως δέν προχωροδμε, γιατί από τά πρώτα χρόνια δέν φροντίσαμε νά φτιάξουμε τδ όργανο εκείνο που θά 'χει την εϋθύνη για την προετοιμασία, την όργάνωση και τέλεση μνημοσδνου άντάξιου προς τη μνήμη τών εκατοντάδων νεκρών μας.

Άφησαμε τδ θάρρος και την εϋθύνη στην Κοινότητα Άμιρά. Όμως τδ θάρρος και ή εϋθύνη άνήκει σε όλα τά χωριά της έπαρχίας. Όλα έχουν προσφέρει στον θωμό τδ μερικό τους. Στ' Άμιρά έλαχε δ κληρος με τούς περισσότερους νεκρούς. Αυτό όμως δε σημαίνει πως μονάχα τ' Άμιρά έχουν τδ χρέος για την τέλεση του μνημοσδνου.

Άναφερομαστε σήμερα, τρεις μήνες νωρίτερα, στο θέμα της όργάνωσης πανεπαρχιακού μνημοσδνου και καλοδμε τά Κοινωτικά συμβούλια της έπαρχίας, τδν κληρο και τούς εκπαιδευτικούς σε μιά κοινή σύσκεψη, που θά μελετήσει όλες τις λεπτομέρειες για την όργάνωση και τέλεση φέτος μνημοσδνου άντάξιου προς τη μεγάλη θυσία. Νά φροντίσουν άκόμη νά έρθουν σε έπαφή με τούς συλλόγους τών συνεπαρχιωτών μας στην Άθήνα και τδ Ήράκλειο,

που είναι πρόθυμοι νά βοηθήσουν και ήθικά και υλικά για την έπιτυχία του μνημοσδνου.

Στδ φετινδ μνημόσυνο θά πρέπει νά προσκληθούν όλες οι άρχές και ύπηρεσίες του Νομου Ήρακλείου (και Λασιθίου) για νά τιμήσουν με την παρουσία τους την τελετή, μά και νά ενημερωθούν στα προβλήματα που άπασχολούν τούς άγονόγους αυτόν που θυσιάστηκαν, για νά μάς έξασφαλίσουν έλευθερη ζωή. Θά πρέπει άκόμη νά ληφθεί μέριμνα από τώρα για την τηλεοπτική παρουσίαση του μνημοσδνου.

Έτσι μονάχα θά τιμήσουμε, όπως επιβάλλεται, τη μνήμη αυτόν που χάθηκαν. Έτσι θά διδάξουμε τούς νέους μας πως ή λευτεριά μας είναι άκριβδπληρωμένη και πρέπει νά τη διαφυλάξουμε με κάθε θυσία. Έτσι θά δοθεί ή εϋκαιρία νά προβληθεί δ τόπος μας και τά προβλήματά του και με τδ θάρρος της μεγάλης θυσίας νά διευκολυνθεί ή έπίλυσή τους. Έτσι, έπιτέλους, θά προβληθεί στο πανελλήνιο ή θυσία της έπαρχίας Βιάννου, που κάθε χρόνο περνάει άπαρατήρητη κι άγνωστη.

Έμπρός λοιπόν όλοι οι Βιαννίτες, από τδ τελευταίο μετόχι ως τδ Ήράκλειο, την Άθήνα και τη Θεσσαλονίκη, όλοι μαζί, στα τριήνου που μάς μένει, νά έξασφαλίσουμε την έπιτυχία στην όργάνωση και τέλεση του μνημοσδνου τών μεγάλων νεκρών μας.

Ή Ιστορία τών χωριών της Βιάννου

1. ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟΣ

Του κ. ΙΩΑΝ. Π. ΝΕΡΑΝΤΖΑΚΗ
Δ)νου Δημ. Σχολ. Άνω Βιάννου

9ο

Με δέκα αύγά πουλούσαν ολόκληρο λιδφουτο. Άγόρασαν σχεδδν όλοι οι Βιαννίτες, μά πιδ πολλά αυτοί που είχαν ρευστδ χριήμα. Ή γιαγιά μου μου έίπε πως άγόρασαν με τρεις «πατανίες» (κουβέρτες μάλλινες ύφαντές) ολόκληρο λιδφουτο 75 δένδρα.

Λίγα χρόνια πριν από τδ τέλος της φρικτής σκλαβιάς, άν και θρισκόταν πάντα πάνω στην «Κορακιά» (άκρόπολη — φρούριο) τουρκικές στρατός, οι Τουρκοί είχαν σχεδδν άποδυναμωθεί. Στη χωροφυλακή ύπηρετοδσαν και Έλληνες, δ έπαρχος Βιάννου ήταν Έλληνας.

Κάποιο μεσημέρι Παρασκευής έκαναν τούς μεθυσμένους δ Γεώργιος Κονταξάκης, Ίωάν. Καμοκέφαλος και Κων)νος Κατραδάκης. Περνοδσαν έξω από τδ τζαμί την ώρα που δ Τουρκοί πλύνονταν για τη μεσημεριανή προσευχή τους (ντοά). Βγάξει λοιπόν δ Κατραδάκης την πιστόλα του, πυροβολεί μέσα στη «γούρνα» που έπλυναν τά πόδια τους οι Τουρκοί, πυροβολεί και την ημισέλινο πάνω στο μιναρέ. Οι Τουρκοί τρομοκρατημένοι άρχισαν τις φωνές. Άλλάχ! Άλλάχ! Κι δ Κατραδάκης τούς φωνάζει: «Δέν τδ έξερете, μωρέ μπουρμάδες, πως έδω ήταν εκκλησιά δικιά μας, τ' Άρχαγγέλου;

Οι Τουρκοί σάν τρομαγμένα πουλιά έφυγαν στα σπίτια τους, χωρίς νά κάνουν τδν «ντοά» τους. Ό τουρκικός στρατός έβλεπε από τδν «Καλέ», αλλά δέν επέμθηκε.

Δίπλα στο περίπτερο του Ίωάν. Άγαπάκη ήταν τδ τουρκικό σχολείο (Μεκτέπι), όπου φοιτοδσαν και Έλληνόπουλα, μάλλον για

νά μάθουν την τουρκική γλώσσα. Ο Τουρκοκός δάσκαλος Χότζας, έκανε θρησκευτικά κι έλεγε: «Ο Χριστός ήταν μεγάλος προφήτης, αλλά κι δ Μωάμεθ ήταν κι αυτός μεγάλος». Τότε τδν ρωτά δ μαθητής

Καπετάν Σπυρίδων Άγαπάκης

Χαρίλαος Δημ. Κουφαλιτάκης: Δέν μου λές, Χότζα — Έφένδη ποδς προφήτης ήταν πρώτος δ Χριστός ή δ Μουχαμέτης (Μωάμεθ); Ο Χριστός, παιδί μου, άπαντά δ Χότζας.

Μά έμεις οι Χριστιανοί λέμε: «Πάς προφήτης μετά Χριστόν, γάιδαρως». Ο Χότζας έφριξε κι άρχισε νά φωνάζει: Άλλάχ! Άλλάχ! νά πεί δ γιός του Κουφαλιτοδημήτηρ τδν Μουχαμέτη γάιδαρο! κι έδιωξε τά Έλληνόπουλα από τδ «Μεκτέπι».

Μόλις άρχισε ή επανάσταση του 1897, οι Βιαννίτες, άν και ύπηρχε τουρκικός λόγος στρατοδ στην «Κορακιά», περικύκλωσαν τις τουρκικές άποθήκες τροφίμων και όπλιμοδ διπλα στο τζαμί. Οι φρουροί

Ή συνέχεια του άρθρου τδ διαλεχτοδ συνεργάτη μας κ. Γ. ΤΖΑΜΟΥΖΑΚΗ «Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΜΑΣ», δημοσιεύεται στην 3η σελίδα.

έφεραν κάποια αντίσταση, αλλά τελικά οι επαναστάτες μπήκαν στις άποθήκες. Την πόρτα της άποθήκης έσπασε δ γέρο Βλαχονικολής. Τδ καζάνι τδ πήρε δ Άποστόλης Κολιοραδάκης, ήταν γεμάτο πιδλάφι και τδ χυσε. Μετά μπήκαν στο τζαμί, έσπασαν τις κανδήλες, έβγαξαν έξω τις ψάθες, χαλιά, κτυποδσαν τούς τοίχους, έπεφταν οι σοβάδες και φάνηκαν στους τοίχους πιδλιές άγιογραφίες. Γονάτισαν δακρυσομένοι κι άρχισαν νά σταυροκοπιούνται.

Άγράμματοι κι άμόρφωτοι, άπλοι άνθρωποι του λαοδ, πολεμιστές σκληροί, δέν τδ ζεραν πως ήταν παλιά τδ τζαμί χριστιανικός ναός. Τότε μπήκαν μέσα

δ Γερο — Πλαντζουνάκης, δ Άναγνώστης Μπριντάκης και λένε στους πολεμιστές πως είχαν άκούσει από τούς παπποδδες τους δτι ή εκκλησιά ήταν δ Άρχάγγελος Μιχαήλ. Έρχεται άμέσως δ έπίσκοπος Βιάννου Νικόδημος, μπαινεί με σεβασμό, κάνει τδ σταυρό του, εϋλογεί και διατάσσει νά μίν καταστρέψουν τίποτε, παρά νά άνάψουν τδ κανδήλι και νά ξύσουν έπιτήδεια τδ σοβά, νά φανοδν οι εικόνες. Την ίδια νύκτα όλοι οι Τουρκοί έφυγαν για πάντα από τη Βιάννο. Έμεινε στδν «Καλέ» μόνο δ στρατός, αλλά άνάμειξη δέν είχε, μέχρι που εξαφνικά μιά θραδιά σκοτεινή και θροχερή, έφυ-

(Συνέχεια στη σελίδα 4)

ΜΕΛΕΤΙΟΣ ΜΕΤΑΞΑΚΗΣ

Του κ. Ι. Φουρνάρáκη

2ο

Έκει τδν γνώρισε τδ 1888, τδν μόλις έτδν, δ ήγούμενος της Μονής Καρυδιώτισσας, δ όποιος και τδν πήρε μαζί του στην Μονή, για νά βοηθάει με την ώρα του φωνή. Ή μελέτη τών βιβλίων της Μονής τδν παρακινεί νά επιδιώξει νά μορφωθεί σοβαρά. Άποφαρίζει λοιπόν νά πάει στά Ίεροσόλυμα στδ θείο του Παπα — Στέφανο Προβατάκη και γι' αυτό ακολουθεί κάποιον Καβαζαράκη, που πήγαινε για προσκύνημα από τδ Ήράκλειο στά Ίεροσόλυμα. Ο θεός του τδν τοποθετεί ως παραγυδ του Ήγουμένου Βενιαμίν της Μονής Άγιου Νικολάου. Παρακολουθεί μαθήματα στην Ίερατική Σχολή του Παναγιου Τάφου. Τδ 1891 εκλέγεται Πατριάρχης Άντιοχείας δ Σπυρίδων Άρχιεπίσκοπος Θαδδρ και παίρνει μαζί του τδν Βενιαμίν και τδν Μελέτιο Μεταξάκη στη Λαμασό. Τδ 1893 δ Μελέτιος σε ήλικία 22 έτδν μπαίνει στην Θεολογική Σχολή του Σταυροδ στά Ίεροσόλυμα και μετά έπταετείς σπουδές άπολύ-

εται με άριστα και διορίζεται από τδν Πατριάρχη Ίεροσολύμων Δαμιανδ ύπογραμματεΐς του Πατριαρχιακού Γραφείου του Θρόνου Ίεροσολύμων. Λόγα του ζήλου προς την εργασία και της άφοσιωσέας του, εκλέγεται άρχιγραμματεΐς, δηλαδή Συνοδικός, εισηγητής όποιουδ ήποτε θέματος. Τδ 1903 έπισκέπεται τδν Πατριάρχη Άλεξανδρείας Φώτιο. Έπιστρέφοντας στά Ίεροσόλυμα ίδρύει 35 νέα σχολεία, ενεργεί και εκδίδονται πολλά έλληνοαραβικά βιβλία και ίδρύει την Πρακτική Σχολή της Ίότης (Γιάρας), άναδιοργανώνει τδ Τυπογραφείο του Παναγιου Τάφου και εκδίδει τδ περιοδικό «Νέα Σιών».

Τδ 1910 εκλέγει Μητροπολίτης Κυτιου Κύπρου, όπου έμεινε οκτώ χρόνια. Τδ 1912 προτάθηκε για διάδοχος του Οικουμενικού Πατριάρχη Ίωακειμ που πέθανε, αλλά μεταώθηκε ή χειροτονία του λόγω άντιδράσεως τών Τουρκων συνετεία της έθνικής του δράσεως. Τη 7η Μαγτίου 1918 ένθρονό-

(Συνέχεια στη σελίδα 3)

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Κύριε Διευθυντά,

Στδ φύλλο της Έφημερίδας σας της 15 Μαΐου 1978 με τίτλο «ΓΙΑ ΤΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ», που άναφέρεται στδ θέμα τοποθετήσεως Γεωπόνου στην Άνω Βιάννο, σάς γνωρίζουμε δτι με τδ νέο Όργανισμό του Ύπουργείου Γεωργίας ίδρύεται Γραφείο Γεωργικής Άναπτυξεως και τοποθετείται Γεωπόνος στην Έπαρχια Βιάννου με έδρα τη Βιάννο, ως και σε άλλα έπαρχιακά Κέντρα Γεωργικού ένδιαφέροντος.

Ή έγκατάσταση του Γεωπόνου στά Γραφεία θά γίνει άμέσως μόλις διατεθεί ή άπαιτουμένη πίστωση για την ένοικίαση τών Γραφείων και την άντιμετώπιση λοιπών δαπανών λειτουργίας των, ή όποία έχει ζητηθεί.

Σάς παρακαλοδμε όπως δημοσιεύσετε τά παραπάνω στην Έγκριτη Έφημερίδα σας, για νά γίνει γνωστή στους κατοίκους της έπαρχίας ή ίδρυση του Γραφείου Γεωργικής Άναπτύξεως και ή τοποθέτηση Γεωπόνου σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Ο ΝΟΜΑΡΧΗΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

ΑΘΑΝ. ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΙΔΗΣ

Σημείωση «Β. Ν.»:

Εϋχαριστοδμε τδν κ. Νομάρχη για την ενημέρωση σχετικά με τδ σοβαρό για την έπαρχία μας θέμα της τοποθέτησης Γεωπόνου. Όέμα, για τδ όποιο οι Βιαννίτες χρόνια τώρα άγωνίζονται και τά «Β. Ν.», από τά πρώτα τους φύλλα δέν σταμάτησαν νά προβάλλουν.

Λυπούμαστε όμως που τδ θέμα μπλέχτηκε στη γραφειοκρατική διεκπαιραίωση. Ίδρύθηκε Γρα-

φείο Γεωργικής Άναπτύξεως, μά ή έγκατάσταση του Γεωπόνου θά γίνει μόλις διατεθεί ή άπαιτουμένη πίστωση για την ένοικίαση τών Γραφείων.

Έπειδ ή έχομε πικρή πείρα για την ταχύτητα που προωθοδνται τά τέτοια θέματα, κάνουμε μιά πρόταση: Νά σταλεί άμέσως δ Γεωπόνος στην έδρα του και οι Βιαννίτες θά αναλάβουν την πληρωμή του ένοικίου μέχρι νά έγκριθεί ή πίστωση που χρειάζεται.

ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΝΟΜΑΡΧΗ

Τά «Β. Ν.» χαιρετίζουν την άφιξη του νέου Νομάρχη. Πιστεύουν δε πως, άφοδ ενημερωθεί από τις ύπηρεσίες της Νομαρχίας για τά ζητήματα του Νομου, θά θελήσει νά έπισκεφθεί την ύπαιθρο και έπομένως και την έπαρχία μας, για νά γνωρίσει έπι τόπου τά πολλά προβλήματα που άπασχολούν τούς συνεπαρχιώτες μας. Πολύ άπ' αυτά χρονίζουν άπό καιρό και ζητοδν την άμηση και δίκαιη λύση τους, γιατί παραπέρα άναβολή για τη διευθέτησή τους δημιουργεί έπικίνδυνες έπιπτώσεις.

ΓΙΑ ΤΟ ΕΛΛΙΟΤΑΜΕΙΟ

Πριν λίγες μέρες συγκροτήθηκαν συνεργεία για την καταπολέμηση του δάκου. Έπειδ ή πολλά θρυλοδνται για τδν τρόπο συγκρότησής τους κι δτι δέν λαμβάνεται ύπόψη ή γνώμη τών Κοινοτικών συμβουλίων που είναι άρμόδια μά και γνδστες πραγμάτων και προσώπων σε κάθε χωριδ, καλοδμε τδν κ. Διευθυντή της Γεωργικής Ύπηρεσίας νά (Συνέχεια στη σελίδα 4)

★ ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ★

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Υγειονομικός Σταθμός Βιάννου	21205
Ίατρείο Άγροτικό Πεύκου	31377
Χωροφυλακή Υποδιοίκηση Βιάννου	21206
Χωροφυλακή Σταθμός Πεύκου	31376
Γυμνάσιο Βιάννου	21230
Άγρονομείο Βιάννου	21006
Ειρηνοδικείο	21211
Συνεταιρισμός Βιάννου (Γραφεία)	21226
Συνεταιρισμός Βιάννου (Έλαιουργετον)	21136
Ο.Τ.Ε. (Θλάσθαι)	12
Ο.Τ.Ε. (πληροφορίες)	21215
Έλληνικά Ταχυδρομεία	21203
Κτηνιατρείο	21090

ΑΓΟΡΑΙΑ

Βασιλάκης Γεώργιος — Βιάννος	21239
Ζαϊμάκης Θεόδωρος — Βιάννος	21304
Θεοδοσάκης Γεώργιος — Πεύκος	31437
Καρτσάκης Έμμανουήλ — Λουτράκι	21103
Λασηθιωτάκης Γ. — Βιάννος	21355
Χατζάκης Ιωάννης — Άγιος Βασίλειος	31301
Γαλανάκης Μιχ. Χόνδρος	21101
Ψαρολογάκης Κων. Χόνδρος	21.109

(Για υπεραστικά: 0895)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ:

Στό Χόνδρο: Η Αικατ. σύζυγος Ι. Ζουραράκη γέννησε κορίτσι και

Η Χρυσούλα σύζ. Έμμ. Μπελημπασάκη, επίσης κορίτσι.

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ:

Στό Βαχό: Ο Αντώνιος Χ. Χαλκιαδάκης με την Έβγενία Ν. Στρατάκη και ο Γεώργιος Ν. Αλεξιάκης με την Κλειώ Ι. Άθουσακή.

Στό Ηράκλειο: Ο Γεώργιος Λουιάκης και η Ρένα

ΠΕΝΘΗ

Η Ζωή σύζυγος Γεωργίου Παπαδάκη, έφυγε για πάντα στις 28 του Απριλίου, Μεγάλη Παρασκευή σε ηλικία 64 χρόνων. Πραγματικός του Θεού άνθρωπος, με βαθιά πίστη κι απέραντη καλωσύνη...

Έναρτη οικοδέσποινα... Σύζυγος του καλλιτέχνη Γεωργίου Παπαδάκη που μαθήτευσε στο Παρίσι και

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ευχαριστούμε όλους τους γνωστούς και φίλους που συμπαραστάθηκαν στο βαρύ πένθος μας για τον αιφνίδιο θάνατο του αγαπημένου μας συζύγου, πατέρα και αδελφού

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Γ. ΒΑΣΙΛΑΚΗ

Η σύζυγος: Μαρία
Τά τέκνα: Γιώργος — Άλέκος — Σοφία — Νίκη — Χριστίνα.

Η αδελφή: Πολυβίκη Γ. Ταμιωλάκη και
οι οικογένειες: Μανώλη — Δημήτρη και Γιάννη Χατζάκη.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ

Μεταφέρθηκε στην πολυκατοικία που κτίστηκε στο σημείο όπου θρισκόταν προηγούμενα, στην είσοδο της αγοράς στο Βαλιδὲ Τζαμί.

Με την ευκαιρία ευχαριστεί όλους τους πελάτες του, που με τη συμπαράστασή τους στους οκτώ μήνες της ταλαιπωρίας του με τις δύο μεταφορές που έκανε, του έδωσαν τη δυνατότητα να ξεπεράσει τις δυσκολίες που συνάντησε.

Τώρα τους περιμένει στο καινούργιο κατάστημα, πρόθυμος για κάθε εξυπηρέτηση.

Μαντινάδες για τὸ ἀλφάβητο

Τοῦ κ. ΑΝΤΩΝΗ Μ. ΣΠΑΝΑΚΗ

(Δημοσιεύουμε εὐχαρίστως τις παρακάτω μαντινάδες που μᾶς ἔστειλε ὁ κ. Σπανάκης ἀπὸ τὴν Ἄνω Βιάννο, συνέχεια αὐτῶν που δημοσιεύτηκαν στὸ προηγούμενο φύλλο μας ἀπὸ τὸν κ. Θεοδοσάκη).

Ξ

Ξί, ξένος εἶμαι κι ὄρφανὸς ἀπὸ γονεῖς κι ἀδέρφια
καὶ σένα μόνο, Μαργιώ, ἔχω στὸ νοῦ μου μέσα.

Ο

Ὁμικρον, ὄρκο φανερό θὰ πάρω στὴν παρθένα,
ἄλλη καμιά δὲν ἀγαπᾶ, μικρὴ μου, σὰν ἐσένα.

Π

Πί, προσκυνῶ τὴν Παναγιά, φῶς μου, νὰ σ' ἀπο-
(λαύσω
καὶ πάνω εἰς τὸ στήθος σου τοὺς πόνους μου νὰ
(κλάψω.

Ρ

Ρό, Ροδιανὴ μου Παναγιά καὶ Ἅγιε Μηνᾶ μου,
ἀξιώσέ μου τὸ Μαργιὸ νὰ δῶ στὴν ἀγκαλιά μου.

Σ

Σίγμα, σπαθὶ δόλοχρυσο στὰ χέρια τὰ δικά μου,
ἂν τύχει καὶ σ' ἀπαρηθῶ, νὰ κάτσει στὴν καρδιά
(μου.

Τ

Ταῦ, τελειῶνω ἄγ' γιὰ σέ, κατάλευκή μου θιάφα,
που σοῦ ζηλεύουν στὸν μπαξέ οἱ κρίνοι καὶ τὰ ρόδα.

Υ

Υψίλον, ὕψηλὲ Θεὲ που ξέρεις τὴν καρδιά μου,
νὰ μὴν τὸ δώσεις τὸ κορμὶ τῆς Μαργιούλας ἄλλου.

Φ

Φί, φώτιση καὶ φρόνηση ἢ Παναγιά νὰ δώσει,
ὥστε νὰ φέρουν οἱ καιροὶ στὸ ἀγκάλες μου ν' ἀ-
(πλώσει.

Χ

Χί, χώρια δὲν μπορῶ στιγμὴ νὰ ζήσω ἀπὸ σένα,
γιατὶ μοῦ τὰ χεῖς, λυγερὴ, τὰ νιάτα σκλαθωμένα.

Ψ

Ψί, ψάλλει ἢ γῆς κι ὁ οὐρανὸς κι ἡ θάλασσα δο-
(ξάζει
κι ἐμένα ἢ ἔρμη μου καρδιά γιὰ σένα ἀνασπενάζει.

Ω

Ἔω τὸ μέγα τελειῶνει,
ἄς λαλήσει κι ἄλλο ἀηδόνι.

Αὐτὸ νὰι τὸ ἀλφάβητο που διάβασα μικρὴ μου,
καὶ γράφει μέσα πῶς γιὰ σέ ἔλειωσε τὸ κορμὶ μου.

Ἀπὸ τὴ Γερμανοιταλικὴ
κατοχὴ στὴν ἐπαρχία μας

ΣΤΕΡΓΙΟΣ ΚΑΡΓΙΟΛΑΚΗΣ

Ἐνας ἀξέχαστος μεγάλος πατριώτης, ὁ Στέργιος Καργιολάκης, ἀγροφύλακας ἀπὸ τὸ Βαχό, ἔπερτε νεκρὸς ἀπὸ τὴς ἰταλικῆς σφαῖρας στὴν ἔξοδο τοῦ Κάτω Συνοικισμού Βαχοῦ πρὶν ἀπὸ 36 χρόνια ἀκριβῶς. Λίγους μῆνες πρὶν, τὸ Νοέμβριο τοῦ 1941, τὸν ἔχαν συλλάβει Ἰταλοὶ καραμπινιέριδες. Τὸν ἔδεσαν καὶ τὸν βασάνιζαν ἕνα ὁλόκληρο μερὸνυχτο στὰ κρατητήρια τῆς καραμπινιερίας Βιάννου. Ἦθελαν νὰ μαρτυρήσει πὺ ἦταν ὁ γατρός Χιωτάκης ἀπὸ τὰ Χανιά, που καταδικώσαν ἀπὸ τοὺς Γερμανοῖταλους καὶ πὺ ὁ Στέργιος Καργιολάκης με ἐντολὴ τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως Ραπτοπούλου τὸν εἶχε ὀδηγήσει ἀρχικὰ στὴ μάντρα τοῦ Νικ. Παπαματθαίου ἢ Σκαρβελά στὸ «Τσιράν» κι ὕστερα, γιὰ μεγαλύτερη ἀσφάλεια, στὴ μάντρα τοῦ Στελιανοῦ Λεβεντάκη στὸ «Ἀστιβιδερό». Τὸ «δὲν ξέρω» κι ἡ ἐπιμονὴ ἀρνήσῃ του ὅτι κι ἂν τοῦ ἔκαναν συνέτειναν στὸ νὰ ἀφρευθῆ ἐλεύθερος τότε. Ὅποτερα ὅμως ἀπὸ μισὸ χρόνο περὶ-

που, ἀκριβῶς στὴς 11 τοῦ Μᾶη 1942, ὁ ἀξέχαστος Στέργιος Καργιολάκης σκοτώθηκε ἀπὸ τὸν Ἰταλὸ καραμπινιέρη Φελίτσι. Ὁ φονιάς ἦταν ἐπικεφαλῆς ἰταλικῶ ἀποσπάσματος καραμπινιέρηδων, που τὴ νύχτα ἐκείνη ζητοῦσαν νὰ συλλάβουν ἐμένα ὡς καταδικώμενον τὸν Γερμανοῖταλὸν γιὰ διάφορους λόγους. Τὰ δραματικὰ γεγονότα ἐκείνης τῆς νύχτας παρουσιάζουν ἱστορικὸ ἐνδιαφέρον. Μεγάλες σκηνῆς φρίκης. Ἀπερίγραστα δεινοπαθήματα καὶ ξυλοδαρμοὶ στὴν Οὐρανία Ἀγγελιάκη. Μεγάλος ὁ πατριωτισμὸς τοῦ ὀδηγοῦ χωροφύλακα Νίκου Μανουσιᾶ ἀπὸ τὸ Μελιδόνι Χανίων. Μεγάλος ἐπίσης ὁ πατριωτισμὸς τῆς οικογένειας Καργιολάκη καὶ ὅλου τοῦ χωριοῦ Βαχός. Σχετικῆς λεπτομέρειες θὰ γράψω ἀργότερα. Τώρα τελειῶνω με τὴν εὐχή: Τὸ παραδειγμα κι ἡ τιμὴ τοῦ ἥρωα Στέργιου Καργιολάκη ἄς φωτίζει τοὺς ἐπιγενομένους καὶ ἡ μνήμη του ἄς εἶναι αἰωνία.
Ν. Ε.Μ. ΚΑΤΣΑΡΑΚΗΣ

ΝΑΝΑΡΑ

Γράφει ὁ κ. ΓΙΩΡΓΗΣ ΘΕΟΔΟΣΑΚΗΣ

Μάζεψα μ' ἀγάπη καὶ χαρὰ τώρα που μεγάλα σα τὰ «ν ἄ ν ἄ ρ ἄ» που μοῦ ἔλεγε ἡ μάνα μου, σὰν ἤμουν κοπελάκι κι εἶχα δεῖ μέσα ἀπ' αὐτὰ τὴ ζωὴ ἄμορφη, χωρίς μπαγίδες κι ἀντριβόλους. Εἶχαν ἀπέραντη γλυκύτητα καὶ τρυφεράδα κι ἕναν ἀπόσυρτο σκοπὸ.

Στὸ χωριὸ μου αὐτῆς τῆς γλυκανασασιμῆς τῆς λένε νάναρα, ἄλλου ναουρίσματα κι ἄλλου νταχιρντίσματα, ὅπως ὅμως κι ἂν λέγονται κι ὅπου κι ἂν τ' ἀκούσει τὸ κάθε παιδί, σὲ κρεβατάκι ἐπιπλο ἢ σὲ ἀτζικανόκουνια, στὴν ξυλόσκαφη ἢ στὴ σαρμανίτσα, στὰ σαλόνια ἢ στὰ λιόφυτα, εἶναι ὁ ὕμνος τῆς ζωῆς, που σ' ὄλο τὸν κύκλο τῆς μόνο στὴ νηπιακὴ ἡλικία τ' ἀκούει καὶ τοῦ δίνουναπάνω στὸ ρόδινο ξεκίνημα τὸ πιὸ γλυκὸ μῆνυμα.

Τὰ νάναρα, αὐτὸ τὸ λογοτεχνικὸ καὶ ποιητικὸ πλοῦτο που πρωτοδίνει ἀξία στὴ ζωὴ, τὸν ἀρχινῶν ὄλες οἱ μανάδες στὸ ΧΟΝΤΡΟ σὰν θένε νὰ κοιμηθῶν τὰ μαρὰ τους με τὸ γλυκόσυρτο ἄσα, ἄσα, ἄσα, ἄ! Ὅστερα, μετὰ τὸ γλυκὸ ὄωο ἐξεχύνεται ἀπ' τὸ στόμα τους ἕνας γαλαξίας ἀπὸ γλυκομαντινάδες γιὰ ν' ἀρνέψουν καὶ νὰ κοιμηθῶν τὰ μαρουδέλια. Ἄλλα πᾶνιουν τὸ μαρὸ, ἄλλα δέχουν τ' ἀποκαμάρωμα τῆς μάνας καὶ ἄλλα παρακαλοῦν τοὺς Ἄγιους νὰ δώσουν στὸ μαρὸ ἕναν παραδεισένιο ὕπνο.

Νὰ μερικὰ ἀπ' αὐτὰ τὰ νάναρα, κρινάνθη καὶ μαργαριτάρια:

Κοιμήσου με τὴν Παναγιά καὶ με τὸν Ἄι - Γιάννη καὶ με τὸν Ἅγιο Στυλιανὸ που πὰ μαρὰ φυλάει. Ἐ Παναγιά Δέσποινα με τὸ μονογενὴ σου, στὸ θρέφος που γεννήθηκε νὰ δώσεις μερὴ εὐκῆ σου. Παιδί μου, ὅταν σὲ γέννησα ἦτανε τῆς σκόλης καὶ δάκνέ σου τὴν εὐκῆ οἱ δώδεκ' Ἄποστόλοι. Ὁ ὕπνος θρέφει τὸ μαρὸ κι ὁ ὕπνος τὸ μερώνει ἢ ἡ Παναγιά ἢ Δέσποινα τὸ γοργομεγαλώνει. Ὅπνε, που παίρνεις τὰ μαρὰ, εἶλα πάρε καὶ τοῦτο, μικρὸ μικρὸ σοῦ τὸ δῶκα, μεγάλο φέρε μου το. Οἱ Ἄγγελοι στοὺς οὐρανοὺς καὶ τὰ πουλιά στοὺς
(κλώνους,

με τὴν εὐκῆ, παιδάκι μου, νὰ ζήσεις χίλιους χρόνους. Ἐλα, ὕπνε, πάρε το κι ἄμε το σὰ περβόλια καὶ γέμισε τὸν κόρφο του τριαντάφυλλα καὶ ρόδα. Ὁ ὕπνος θρέφει τὸ μαρὸ κι ἡ μαγειργιά τὸ γέρο καὶ καλοσάνθηρο μαρὸ στὸν κόσμο θε νὰ φέρω. Ὅς τρέχει τὸ ροδόσταμο μέσα στὴν ἐκκλησία, ἔτσι νὰ τρέξει στὸ μαρὸ ὕγεια κι εὐτυχία. Κοιμήσου που νὰ σὲ χαρῶ καὶ νὰ σὲ δῶ μεγάλο καὶ νὰ σὲ στέλνω στὸ σχολεῖο, γιὰτὶ δὲν ἔχω ἄλλο. Κοιμήσου, μαρουδάκι μου, στὴν κούνια τὴν καρένια, ὁ μαραγκὸς τὴν ἤσαζε, παιδάκι μου, γιὰ σένα. Κοιμήσου που νὰ σὲ χαρεῖ ἢ μάνα που σὲ γέννα κι ὁ κύρης ὅπου σ' ἀγαπᾶ νὰ δεῖ καλὸ ἀπὸ σένα. Κοιμήσου καὶ σοῦ ράβουνε στὴν πόλη τὰ προυκιά σου, στὴ Βενετιά τὰ ρούχα σου καὶ τὰ χρυσαφικά σου Κουνιε το κούνια τὸ παιδί, μάνα νανάρικέ το καὶ σὺ κερα - γεϊτόνισσα ἔμπαινε, θύζανέ το.

Σὰν ξυπνήσουν καὶ γαρδελίζονται, σκύθουν, τὰ πιάνουν ἀπὸ τὴ μύτη, τὰ τσιμποῦν σὰ μάγουλα, τὰ φιλοῦνε παντοῦ καὶ σὲ τὸνο παιδικῆς φωνῆς τοὺς λένε χίλια δυὸ παινέματα καὶ μαντινάδες: Τὸ παιδί μου πάει πέρα - καὶ πετᾶ σὰν τὸν ἀέρα. τὰ φλουριά τὰ σκουριασμένα. Τὸ παιδί μου νὰ χαρῶ - παντρεμένο νὰ τὸ δῶ. Τὸ παιδί μου πάει πέρα - καὶ πετᾶ σὰν τὸν ἀέρα. Νάνι νάνι νάτε το - νά, κοπέλες, πιάστε το νὰ τὸ πᾶτε στὸ χορὸ, νὰ τοῦ δώσετε λιολιά - κάστανα καὶ μπεμπεπλιά. Νάνι νάνι νάτο - στὴν ἀμυγδαλιά ποκάτω καὶ μαζώνει μυγδαλάκια - με τὰ ἄμορφα χεράκια.

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ στὴν ἐπαρχία μας

Τοῦ κ. Γιώργου Τζαμουζάκη

3ο

Τὸ Σύνταγμα τῆς Κρητικῆς Πολιτείας δρεῖ ὅτι ἡ δημοτικὴ ἐκπαίδευση εἶναι ὑποχρεωτικὴ καὶ παρέχεται δωρεάν (ἀρ. 21). Με Διάταγμα τοῦ 1911 τῆς Κρητικῆς Πολιτείας τὰ ἀγῶρια ἦταν ὑποχρεωμένα νὰ φοιτήσουν στὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο ἀπὸ τὸ 7ο ἔτος τῆς ἡλικίας τους, τὰ δὲ κορίτσια ἀπὸ τὸ 6ο ἔτος.

Τὰ ἀγῶρια ἦταν ὑποχρεωμένα νὰ τελειώσουν τὸ ἔξοτάξιο Δημοτικὸ Σχολεῖο, ἐνῶ γιὰ τὰ κορίτσια ἢ φοιτήσῃ ἦταν ὑποχρεωτικὴ ὡς τὴν 4η τάξη.

Τὸ ἀρθρὸ 188 τοῦ ὑπ' ἀρ. 82 βασικοῦ γιὰ τὴν ἐκπαίδευση Νόμου τοῦ 1899 που προαναφέραμε, ὄριζε τὰ ἔξῃς:

Ἄρθρ. 188 - Ἀπαγορεύεται αἰσθηρῶς πᾶσα σωματικὴ ποινὴ ἢ πᾶσα ποινὴ ἀμ-

βλύνουσα τὸ συναίσθημα τῆς φιλοτιμίας τὸν μαθητῶν.

Διάταξη πὺ ἀληθινὰ θὰ τὴ ζήλευαν οἱ νομοθετοὶ καὶ τὸν πλέον προηγμένων σῆμερα κρατῶν. Τὶ ἀπέγινε ὁμοῦ τελικὰ ἡ διάταξη αὐτῆ; Καταργήθηκε με μεταγενέστερο Νόμο ἢ μήπως ἀπὸ τὴν ἀρχὴ θεωρήθηκε ἀπὸ τοὺς δασκάλους ἐντελῶς ἀνεδαρτικὴ καὶ ἀνεφάρμοστη καὶ τέθηκε ἀμέσως σὲ ἀχρηστία; Κάνω αὐτὴ τὴν ἐρώτηση γιὰτὶ στὴν ἐποχὴ μας, ἄς ποῦμε 15 χρόνια ἀργότερα, ἦταν τὸ ξύλο τὸ κυριότερο μέσο παιδαγωγικῆς, οὔτε πληροφορορήθηκα δὲ ποτε οἱ τότε μαθητῆς ὅτι ὕπῃρε ἐποχὴ, που οἱ δασκάλοι δὲν ἔδεσαν τὰ παιδιά, φυσικὰ γιὰ τὴν καλύτερη διαπαιδαγωγική τους, ὅπως πίστευαν.

ΓΙΩΡ. ΤΖΑΜΟΥΖΑΚΗΣ

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

Μηνιαία εφημερίδα στην υπηρεσία των άπανταχού Βιαννιτών.

Εκδότης - Διευθυντής Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Όδος 1866 αριθ. 110, τηλ. 282.808

Φιλολογική επιμέλεια κειμένων Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ

Υπεύθυνος Τυπογραφείου ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΡΑΓΚΟΥΛΗΣ

Θαλήττα 8 - Τηλ. 284909 - Ηράκλειον

Ετήσιες συνδρομές

Ίδιωτών δρχ. 150 Κοινοτήτων - Σχολείων - Ένοριών » 300

Εμβόσματα: Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ

Επιστολές για την ύλη:

Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ: 1866 αρ. 110 Ηράκλειο

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ: Καποδιστρίου 37 Ηράκλειο.

Χειρόγραφα δημοσιεύμενα ή μη δεν επιστρέφονται. Τα έντυπα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις των συγγραφέων.

ΠΕΡΑΣΜΕΝΟΙ ΚΑΙΡΟΙ ΚΑΙ ΤΥΠΟΙ

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΛΑΤΑΝΟ

Τού κ. Δ. ΚΟΥΦΑΛΙΤΑΚΗ - ΒΙΑΝΝΙΤΗ

2ο

Και κρυγιάδα μιά κρυγιάδα, να γροικᾶς τ' ἀκρόνυγά σου να πέσουνε. Μιά βολά που λέτε, ἐπροπατούσαμε ὀλημέριωσ τῆ μέρας μέσα στὰ χιόνια κι ἀργά, ἐτσά ὦρα πού ἀνάφρουνε τοί λύχνους, ἐφτάξαμε σ' ἕνα τσιφλίκι. Ἦτανε, λέει, ἐνός πρίντσιπα ἔρσο, ἕνας ἄθροπος ἦταν ἐκεῖ καί τὸ φύλαγε, ἴσασε νὰ δούνε, λέει, εἰντά 'θελε 'πογενεῖ μὲ τὴν ἐπανάσταση. Ἐπέφανε τὸ λοιπὸν τὸ δραγομάνο νὰ ρωτήξει ἀνὲ μοροπούσαμε νὰ ξομείνουμε. Ὁ ἄθροπος μαθὲς ἐφοβήθηκε, γιὰτὶ δὲν ἐκάτεχε εἰντά μαστε καὶ μᾶς ἔδειξε ἕνα μεγάλο στάβλο γιὰ τὰ μουλάρια καὶ παρὰ πέρα ἕνα πιὸ μεγάλο χίτρι, πού φαίνεται πὼς ἦταν ἀποθήκες γιὰ τοί στρατιώτες. Ἐμεις ἐρχίξαμε ντελόγο νὰ ξερορτώνουμε τὰ μουλάρια, μὰ ἡ μύτη μου ἦτανε βουλομένη καὶ κάνω ἐτσὲ καὶ φρωσὶ τῆ καὶ ἀποτινᾶζω τὴ μύξα καὶ γροικῶ καὶ τάξε πὼς ἐσπούσανε κανένα τζάμι. Σανοίγω ἀποπάνω τὸ παραθύρι καὶ θωροῦ τὸ τζαμιλί μὲ τὰ τζάμια στὸν τόπον τως.

---Εἰντα ξανοίγεις, μορὲ, μοῦ φωνάζει ὁ ὀρτάκης μου, δὲ θωροῖς πὼς θὰ μπομπτουρίσει τὸ μουλάρι; --- Σανοίγω, μορὲ, δὲ δῶ ἀπὸ πού πέσανε τὰ τζάμια. --- Ποιὰ τζάμια, μορὲ, ἡ μύξα σου ἦτανε καὶ κρουσταλλάσσε κι ἐχτύπησε στὸν τοῖχο κι ἔσπασε. Ἐγὼ δὲν τὸ πιστεψα καὶ ξαναπιάνω τὴ μύτη μου καὶ τὴ φρωσὶ καὶ ἀπὸ τινάζω τὰ δακτύλια μου στὸν τοῖχο. Ἐ, εἰντα νὰ σᾶσε πῶ, ἴσασε νὰ πάει εἶχε κρουσταλλάσει καὶ γροικῶ τὰ κρουσταλλά καὶ γενήριανε θούφαλα.

---Κά, εἰντα λογάται, μπρὲ σύντεκνε, τόσηνιὰ κρυγιάδα κάνει ἐκεῖα πάνω; ---Καὶ πὴν νὰ δεῖς, σύντεκνε, εἰντα γίνεται μὲ τὸ ἐμιλιές γῆ μὲ τὸ συμπάθιο μὲ τὸ τσίρισμα. Πού νὰ σᾶς τὰ λέω, καλότυχοι, ἀπὸ 'ναι πολλὰ κι ἐχω καὶ δουλειές. --- Ἄκου, σύντεκνε, σάν τὴν ἐρχίνιξες τὴν κουβέντα δὰ τήνε ξετελέφεις, ν' ἀκούουνε καὶ μερικὸι μερικὸι πὴν δὲν ἐπῆνε παρὰ πέρα ἀπ' τὴν Τροχάλα εἰντα γίνεται στὸν δῆω κόσμο. Ὁ Νικολάκης πῆρε θάρρος καὶ ξανάρχισε.

--- Τὸ χεμίονα πὴν λέτε προπατοῦνε στοί στρατές μέσα στοί πολιτείες καὶ σὶ χωριά καὶ θωροῖς τὸ ἄθροπος καὶ πάνε πέρα δῶθε καὶ μιλοῦνε καὶ κουνιοῦνε τὰ χέριαν τως, μὰ δὲ γροικᾶς πρᾶμα, ἄχνα. ---Κι ἄμὲ εἰντα γίνονται, μπρὲ Κοκόλη, οἱ ἐμιλιές;

--- Πήζουνε! --- Πήζουνε; --- Ναι, νὰ σὲ χαρῶ, σύντεκνε, πήζουνε καὶ περῶς ἐδὰ ὕστερα τὴν ἀνοιξη πὴν ἀρχινᾶ ὁ καιρὸς καὶ ξεσταίνει καὶ γροικᾶς μὴ βαβουρανιά, ἕνα χουλάταντο, πὴν θωροῖς πὼς εἶσαι σὲ χάρθρα. Τὸ ἴδιο γίνεται κι ὅταν θὲς νὰ τσιρίζεις. Τὸ ὄρσο πῆξε καὶ θωροῖς καὶ πέφτουμε κρουσταλλά. Ἐξέχασα νὰ σᾶσε πὼ πὼς κειοσᾶς ὁ ἄθροπος πὴν βρήκαμε ἐκεῖα στὸ ταυρλίκι ἐκάτεχε ρωμῆκα. Ἡ μάνα του, λέει, ἦτανε Ρωμιά. Σάν κουλὸς ἔκανε, ὅταν ἔμαθε πὼς ἦμαστε Ρωμιοί. Μᾶς ἔφερε μῦλιστα κι ἕνα βαρελάκι γεμάτο πιτό καὶ μᾶς κέρασε. Θωροῦ πὼς τὸ λέγανε...

---Βότκα, σάντολε, τοῦ φώναξε ἕνας ντελικανῆς. --- Ναι, μορὲ φιλιότσο, μὰ εἶναι πιὸ δυνατὸ ἀπὸ τὴ ρακί; σπῆρο καταμόναχο τὸ παντέρμο. Πίνεις ἕνα ποτηράκι καὶ γροικᾶς τὸ αἷμα στοῖ φλέβες σου νὰ χοχλαῖα. Σάν ἐξημέρωσε ὁ Θεὸς τὴν ἡμέρα, ἐπῆραμε καὶ τὸ βαρελάκι μὲ τὴ βότκα καὶ φύγαμε. Μᾶς τὸ 'δωσε μαθὲς ὁ ἄθροπος, δὲν τὸ κλέψαμε. Θωροῦ πὼς τὸν ἀκούω ἀκούμη νὰ φωνάζει: πάρτε το, μορὲ πατριώτες, γιὰ τὸ δρόμο νὰ πίνετε καμιά νὰ ξεστανόσαστε. Ἐπροπατούσαμε, φαίνεται, δυὸ τρεῖς ὄρες στὸν κάμπο, στὰ χιόνια μέσα καὶ ὕστερα μπήκαμε σ' ἕνα δάσος. Μὰ τὸ μουλάρι μᾶς φαίνεται πὼς διψοῦσε καὶ ξέκοψε δυὸ τρεῖς φορὲς νὰ πάει σ' ἕνα ὄρνάκι πὴν ἦτανε στὴ ζερβή μᾶς πάντα νὰ πιεῖ νερό, μὰ ὁ συνάδερος δὲν τ' ἄφηνε.

--- Ἄστο, μορὲ χιανέτη, δὲ θωροῖς πὼς διψᾶ; Τὸ μουλάρι κατέθηκε στὸ ὄρνάκι κι ἐγὼ τοῦ 'θγάλα τὸ χαλιναῖ κι ἀρχισα νὰ τοῦ σφουρολογῶ, μὰ ξαφνικὰ ἀκούω τὸ συνάδερο νὰ μοῦ λέει: ---'Ε! μορὲ Νικολή, ἕνα μωσχάρι, εἰντα ἄθροπο πού 'ναι! Σανοίγω καὶ εἰντα νὰ δῶ, μὴν ἀρκοῦδα! Μωσχάρι εἶναι, μορὲ βότι, ἡ ἀρκοῦδα; --- Καὶ μέχρι ν' ἀκούσει ἀρκοῦδα, θεόφυγα μου, δὲν τὸν ἔψαξα, μὰ θωροῦ πὼς τοῦ 'φυγε τὸ ψιλόν του. Πιάνω καὶ βάνω τὸ χαλιναῖ τοῦ μουλαριού, τὸ βγάνω ἀπὸ τὸ ὄρνάκι καὶ τὸ κάνω ἀπάνω, μ' αὐτὴ ἡ παντέρμη μᾶς εἶδε καὶ μᾶς πῆρε ξοσίω μὲ τὸι μωσχάρες. Εἰντα νὰ σᾶς ἐπὼ, ἄμαρτία ξομολογήνη, ἐφοβήθηκα κι εἶπα νὰ τὸ βάλω στὰ πόδια. Μὰ πάλι σκέφτηκα κι εἶπα: Γιὰ κάτσε καλά, Κοκόλη, γιὰτὶ μὲ δυὸ

ΟΙ ΒΙΑΝΝΙΤΕΣ ΣΤΗ ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Ἄρκετοὶ οἱ Βιαννίτες πὴν πῆραν μέρος στὴν Ἱστορικὴ μάχη τῆς Κρήτης. Ἀναφέρω σήμερα τὰ ὀνόματα ὅσων κατὰγονται ἀπὸ τὴν Ἄνω Βιάννο καὶ μὴ ἄλλη φορὰ ἐπιφυλάσσομαι νὰ ἀναφέρω καὶ ὄσους κατὰγονται ἀπὸ τὰ ἄλλα χωριά τῆς Ἐπαρχίας. Α' ΑἸΩΜΑΤΙΚΟΙ: 1) Μύρον Ἐμμ. Κονδυλάκης, λοχαγὸς ἡσασπιστῆς τοῦ τότε στρατιωτικοῦ Διοικητῆ Ἡρακλείου Στρατηγοῦ Διναρδάκη. Ἐκτελέστηκε ἀργότερα ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς στὶς 14 Ἰουνίου 1942.

2) Γεώργιος Ἐμμ. Στρατάκης, λοχαγὸς, τραυματίστηκε στὸ σῆθος καὶ τὸν τραῦμα ἀπὸ τοὺς ἀλεξιπτωτιστῆς. 3) Ἰδομενέας Ζ. Γελασάκης, ἀνθυπολοχαγὸς. 4) Σπύρος Ἐμμ. Χλιουνάκης, μοίραρχος. 5) Στὴ μάχη τῶν Χανίων πολέμησε ὁ Πλαρχος Χαράλαμπος Μ. Ραπτάκης, πὴν τὸν Αὐγουστο τοῦ 1943 πιάστηκε ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς, χωρὶς νὰ ἐξακριβωθεῖ πὴν καὶ πὼς ἐκτελέστηκε. 6) Ἰωάν. Ἐμμ. Γαλανάκης, ἀνθυπολοχαγὸς. Ὀπλίτες καὶ θαυμοφόροι πῆραν μέρος στὴ μάχη πάνω ἀπὸ εἴκοσι. Ἀπ' αὐτοὺς τρεῖς τραυματίστηκαν καὶ τρεῖς σκοτώθηκαν, οἱ: 1) Νικολ. Ἐμμ. Κονδονασάκης, 2) Χριστόφορος Δημ. Πετρονάκης καὶ 3) Μιχ. Δημ. Κυριακάκης.

Στὴ μάχη πῆραν μέρος καὶ ἔνδεκα ἐθελοντῆς καὶ διακριθῆκαν γιὰ τὴν παλλη-

καριὰ καὶ τὴν ψυχραμία τους: 1) Ἀπόστολος Γ. Ψαρολογάκης, 2) Μεγαλῆς Γ. Ἀγαπάκης, 3) Σπύρος Ι. Ἀγαπάκης, 4) Νικ. Μ. Γουρνεζάκης (τοὺς ἀναφέρει καὶ ἡ Ἱστορία Κρήτης τοῦ Ι. Μουρέλλου), 5) Ἐμμ. Χ. Παπαματθαίου ἡ Σκαρβελᾶς, 6) Πέτρος Δημ. Νερατζάκης ἡ Νταλιβέρης, 7) Ἀντώνιος Σαβ. Καρτσάκης, 8) Νικ. Χαλκούνης, 9) Ἐμμ. Δημ. Νερατζάκης (καπαρὸς) 10) Χριστόφ. Ἐμμ. Θεοδοσάκης, 11) Γεώργ. Ι. Σαυριδομαθιοῦδάκης ἡ Κούζαρης. Οἱ τρεῖς τελευταῖοι σκοτώθηκαν ἀπὸ τοὺς ἀλεξιπτωτιστῆς.

Τὴν ἴδια κατ' ἀναλογία συμμετοχὴ εἶχαν κι ὅλα τὰ χωριά τῆς Ἐπαρχίας μᾶς καὶ ὅλης τῆς Κρήτης. Γι' αὐτὸ χρειάζεται ὁ γιορτασμοὺς τῆς ἐπετείου νὰ γίνεται μὲ περισσότερη ἐπισημότητα, σὲ ὅλα τὰ χωριά τῆς Κρήτης μὲ τὴν συμμετοχὴ ὅλου τοῦ πληθυσμοῦ. Νὰ τονίζεται ὁ μεγάλος ρόλος τῆς μάχης τῆς Κρήτης στὴν ἐξέλιξη τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου, πρᾶγμα πὴν ἔχουν τονίσει πολλὲς φορὲς ἐξέχουσες προσωπικότητες σ' ὅλο τὸν κόσμο. Ἐτσι μονάχα τιμοῦμε τὴν μνήμη αὐτῶν πὴν χάθηκαν, ἐτσι διδάσκουμε τοὺς νέους, γιὰ νὰ 'ναι περήφανοι γιὰ τοὺς προγόνους των, μὰ καὶ νὰ φανοῦν ἀντάξιοι, ἀν χρειαστεῖ. Μὲ μὴ σκέτη δοξολογία καὶ τὴν συμμετοχὴ λίγων κατοίκων δὲν μποροῦμε νὰ λέμε πὼς τιμοῦμε τὴν μεγάλη ἱστορικὴ ἡμέρα τῆς γιγαντομαχίας τῆς Κρήτης.

ΣΤΗ ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Ἄνοιξη. Μόνο πὴν τὰ πουλιὰ δὲν πετοῦν πιά, δὲν τραγουδοῦν γλυκόλαλα στὸ γέρο Ψηλορείτη. Φύγαν αὐτὰ κι ἦρθαν ἄλλα πουλιὰ ἦρθαν καὶ στάθηκαν πάνω ἀπ' τὴν Κρήτη.

Δὲ φέρναν ἀγάπη, κρατοῦσαν φωτιά δὲ λέγαν τραγοῦδι, τὸ μίσος ὕμνοῦσαν. Στὴν Κρήτη δὲ ἔρθηκαν παρὰ μόνο παιδιὰ, γέρους κι ἀρρώστους. Ὅμως κτυποῦσαν.

Ἦτανε, βλέπετε, ἀπλὸ νὰ σκοτώνουν ἀόπλους. Δὲν ἦτανε ἄνθρωποι αὐτοὶ νὰ παλέψουν σάν ἴσος μὲ (ἴσο.

Εἶχανε δύναμη, μὰ δὲν εἶχαν καρδιά, ἦταν οἱ «ἥρωες» πὴν κτυποῦν ἀπὸ πίσω.

Φονιάδες ἀδίσταχοι, σκοτώναν παντοῦ πληγῶσαν βαθιά, τὰ σπλάχνα τῆς Κρήτης. Μὰ ξάφνου ἀντάρτα γεμίζει ὁ οὐρανός, τρέμει συθέμελα, θροντᾶ ὁ Ψηλορείτης:

«Τρέμε, Ναζὶ δολοφόνε, κιότη. Θὰ σὲ νικήσουν τ' ἀμούστακα παιδιὰ μου ἀπ' τοῖ (μάντρες.

Οἱ κοπελιές μου, γελοῖο θὰ σὲ κάμουνε «Ράιχ», γιὰτὶ κατέχουν καλὰ νὰ παλεύουν σάν ἄντρες.

Καὶ θγῆκαν τὰ λόγια τοῦ πανώριου θουνοῦ. Κυθῆκαν στὶς στρατές παιδιὰ, γέροι, λεβέντισσες (μάνες

γιὰ ὄπλα, τσεκούρια, δρεπάνια κρατοῦν, γιὰτὶ κατέχουν καλὰ νὰ παλεύουν σάν ἄντρες.

Μέσα στῆς μάχης τὴν ἀντάρτα ὀρμοῦν, στοὺς κρότους τῶν ὄπλων, στὴ φωτιά, στὴ φρικτὴ (ἀνεμοζάλη.

---Γεῖά σας, λεβέντες, τῆς ΚΡΗΤΗΣ παιδιὰ, πὴν ὄπλα σας εἶναι ἡ ἀντρικεῖα καρδιά καὶ μὴ λύρα (πὴν λαλεῖ Πεντοζάλη.

Μάριος Μακρυγιωργάκης Θεσσαλονίκη (Ἀμυριώτης)

ΜΕΛΕΤΙΟΣ ΜΕΤΑΞΑΚΗΣ

(Συνέχεια ἀπ' τὴ σελίδα 1)

Ζεταὶ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν. Ἡ σιδερένια θέλησή του καὶ ἡ ἀδάμαστη φιλοπονία του πολλὰ κατόρθωσαν τότε. Ἰδρῶει τὴν Στέγη τῆς Ἐκκλησίας, τὸ σημερινὸ Ἐκκλησιαστικὸ Ὀρφανοτροφεῖο Βουλιαγμένης. Συστήνει τὸ φιλόπαιδο Ταμεῖο καὶ ὀργανώνει τὴν φιλοφρονητικὴ κίνηση τῆς Ἐκκλησίας. Ἐντοσῆ μᾶνας μου νὰ προζυμῶσει κι ἀπὸ γιαιγέρνευς καὶ λὲς τὰ ὑπόλοιπα.

Ὁ Καρπαθονικολῆς σηκώθηκε ἀργὰ ἀργὰ καὶ τράβηξε κατὰ τὸ μῦλο. Σάν ξέκοψε ἀπὸ τὴν παρέα, ὁ ντελικανῆς τὸν ἐπλησίασε καὶ τοῦ εἶπε: --- Πολλὰ μεγάλη τὴν ἐσύγκοψες, σάντολε.

--- Ναι, γιὰτὶ τοῦ λόγου ντωῖς τοῖ συγκόνε μικρὲς. Δὲν γροικᾶς εἰντα λένε τὸσηνιὰ ὄρα;

Ἐπιπλωσεῖς ἔγλανη

Προσφέρουμε: ΣΥΝΘΕΤΑ ΕΠΙΠΛΑ ΜΕ 10.000 Δυνατοὺς τρόπους συνδυασμοῦς προσόψεων. ΡΟΤΟΝΤΕΣ (ΤΡΑΠΕΖΑΡΙΕΣ) - ΚΡΕΒΑΤΟΚΑΜΑΡΕΣ ΠΤΥΣΣΟΜΕΝΑ ΕΠΙΠΛΑ (Ἀνακλινόμενο κρεβάτι - Βιβλιοθήκη κρεβάτι - Πολυθρόνα κρεβάτι - Τριθέσιος, διθέσιος καναπέ κρεβάτι κλπ.). ΕΠΙΠΛΑ ΚΟΥΖΙΝΑΣ (Ρουστικ) - ΣΑΛΟΝΙΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ. Κατασκευάζονται ἀπὸ Μαόνι - Καρυδιά - Δρῦς Γιὰ τὸ συμφέρον σας ἐπισκεφεῖτε μᾶς.

ΠΡΟΣΦΕΡΟΝΤΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΥΣ ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΕΣ ΜΑΣ

Μ. ΑΓΑΠΑΚΗΣ

ΒΑΡΟΚ Ε. Π. Ε.

ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ 17 - (ΠΛΑΤ. ΑΓ. ΠΑΥΛΟΥ) ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ: 524.4056 - 523.6784

καὶ τὴν θλίψιν μεταβάλλει εἰς χαράν καὶ τὴν ἀπογοητεύειν εἰς ἐλπίδα. Εἰρήνη Ὑμῖν». Πατριάρχησε 17 μῆνες μόνο. Ἀλλὰ σ' αὐτὸ τὸ μικρὸ διάστημα καὶ μέσα σ' ἕνα μαρτυρικὸ ἀγῶνα, κατόρθωσε ν' ἀρῆσει πῖσω του ἔργα οὐσασιτικά, πὴν στερέωσαν τὸ κύρος καὶ τὴν ἀγλή τῶν Πατριαρχείων.

Τὸ 1924 μέχρι 20.5.1926 δειὰ καὶ πῆγε στὸ Ἅγιον Ὅρος, ἀπ' ὅπου καὶ ἔστειλε τὴν παραίτησή του ἀπὸ τὸν Πατριαρχικὸ Θρόνο μτροστα στὴν πίεση τῶν Τούρκων.

Τὸ 1942 μέχρι 20.5.1926 παρέμεινε στὴν Κηρσία, ὁπότε ἐκλέγεται Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ ὅπου παρέμεινε ἐννιά χρόνια (1926 - 1935) ὡς τὸ θάνατό του πὴν ἐπῆλθε σὲ ἡλικία 65 χρόνων.

Τὸν πένθησαν ἔχθροι καὶ φίλοι, ξένοι καὶ ὀρθόδοξοι ὡς ἕναν ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους Πατριάρχες καὶ ὡς προσωπικότητα ὀχι μόνο ὀρθόδοξη ἀλλὰ καὶ παγχιριστιανική.

Ι. ΦΟΥΡΝΑΡΑΚΗΣ

ΑΠΟΝΟΜΗ ΒΡΑΒΕΙΩΝ

Ὁ συνεπαρχιώτης συνταξιούχος δάσκαλος κ. Γ. Λ. Χατζάκης ἔχει καθιερώσει τὴν ἀπονομὴ βραβείου στὸν καλύτερο μαθητὴ τῆς ΣΤ' Τάξεωσ τοῦ Δημ. Σχολείου Ἅγ. Βασιλείου, στὴ μνήμη τῆς γυναίκας του δασκάλας Ἀνδρονίκης.

Τὸ «Ἀνδρονικεῖο βραβεῖο» ἦταν μέχρι φέτος 5.000 δραχμ.

Σύμφωνα μὲ γράμμα του πρὸς τὸ Δ) τοῦ Σχολείου, πὴν κοινοποιεῖ καὶ στὰ «Β. Ν.», ὁ κ. Χατζάκης γνωρίζει πὼς τὸ «Ἀνδρονικεῖο βραβεῖο» ἀπὸ τὸ 1978 - 79 διενεργεῖται καὶ θὰ εἶναι:

- Γιὰ τὴν ΣΤ' Τάξη δρχ. 2.500
- Γιὰ τὴν Ε' Τάξη δρχ. 2.000
- Γιὰ τὴν Δ' Τάξη δρχ. 1.500.

